

צהרים, שעת מפתח

נח לאמהות
מאת
הרב פנחס ברייער הי"ו

צהרים, שעת מפתח

הפעמון מצלצל, ילדים בכל הגילאים רצים הביתה "כתינוק הבורח מבית רבו"; ומי מחכה להם שם? * והפעם על השולחן: שעת הצהריים, קבלת הפנים לילדים השבים מיום לימודם, וגם - סוגיית האמהות העובדות * ברוכים השבים

הגענו לצהריים...

הילדים חוזרים מבית תלמודם (במקומות שבהם אין ארוחות במוסדות), הבנות מסיימות את לימודיהן, והם מחכים שאמא שתקבל את פניהם. כאן נצטט שוב את דברי חז"ל בנוגע לשכרה של האמא המקבלת פני ילדיה בשובם מבית תלמודם, וכלשונו של הרבנו יונה: **"ומרחמות עליהם בבואם מבית הספר"**. קבלת הפנים אחרי יום הלימודים - קריטית; ה-שלווים בפתח הבית, ההתעניינות איך עבר היום?! איך היה?! מה למדתם?! כל אלו קריטיים ובונים. הילדים מחכים ומייחלים לחלוק אתנו את היום, את החוויות, את התסכולים, את ההצלחות והכישלונות...

זה הזמן שבו הרגשות פועלים. כל פגישה לאחר פרידה היא רגע מרגש ומחבר; לא מדובר רק בפגישה אחרי שהייה של שבועיים בחו"ל, גם פרידה בת כמה שעות מעוררת געגוע בלב, והפגישה היא זמן להטענת אהבה וחיוק הקשר. כעבור שעה, הילד כבר שקוע בעניינים שלו, וקשה מאוד להחזיר אותו לחוויות הבוקר.

אגב, הדבר נכון גם לגבי הבן השב מן הישיבה. נער הרואה שאמא מאושרת לראות אותו חוזר תלמיד חכם גדול יותר, טהור יותר, קדוש יותר - מרגיש חשוב, מרגיש שמעריכים את המאמץ שהוא משקיע. אפשר לציין זאת על ידי משהו מיוחד המוענק לו, או מוענק לכולם לכבוד האח שעמל כל כך בתורה. כמה כבוד והערכה מעניקה קבלת פנים חמה לבחור, שחוזר אחרי חודש של שקיעה בתיבת הנוח הרוחנית - הישיבה - כשהוא מגיע לשבת, וכולם מחכים לתלמיד החכם שיחזור.

אמהות מול קריירה

כאן אנחנו מגיעים לדיון בנוגע לילדי המפתח, כשהכוונה לילדים החוזרים לבית ריק, כשהאמא עדיין בעבודה, והם בעצם מחממים את האוכל בעצמם, או מחכים עד שאמא תחזור. לא הייתי נוגע בסוגיה זו, לולא בקשת קוראים ללבן אותה.

חז"ל מייחסים את זכותן של הנשים לעולם הבא בשכר ששולחות את ילדיהן ללמוד תורה, ובשכר שממתינות לבעליהן החוזרים מבית הרב.

לאמא הזוכה לגדל ילדים לתורה, יש חלק מהותי ועיקרי בלימוד התורה של ילדיה. נשים רבות לוקחות במקביל גם חלק בלימוד התורה של בעליהן, כמו ציבור הנשים בימינו, ואין גבול וקץ לשכר הצפון להן.

אמא עובדת - זו מציאות של כורח בבתים רבים. במשפחות רבות - רק בזכות זה הבעל יכול להמשיך לשקוד על תלמודו, ואצל רבים אחרים זה כורח המציאות, שכן היום כדי לפרנס בית - צריך פעמים רבות שתי משכורות. בכל אופן, תלוי מה ההתייחסות לעניין. האמא צריכה להיות אמא במהותה. היא צריכה להרגיש ולהאמין בתוך תוכה שהיא זאת שמגדלת את דור העתיד, ורק כדי שזה יתאפשר היא עוסקת בתחום נוסף. במקרה כזה, ברור שהעובדה שהיא עובדת מחוץ לבית לא תזיק, כי הילדים רואים דוגמה של אמא יהודייה המקריבה את כל כולה לתורה.

אבל אם העבודה הופכת להיות מין קריירה, מין ערך בפני עצמו, והילדים יודעים שאמא חשובה מאוד מאוד, ויש לה משרד עם מזכירה, כשהרף העליון הוא קריירה וקידום, ובכל רגע נתון היא צריכה להיות זמינה, ובעצם אין אמא בבית, אז הטפל הופך לעיקר והעיקר לטפל.

עלינו לזכור: אמהות = היא-מהות, זו מהותה של אמא. בדורנו קל מאוד להיגרר בתחום הזה, אבל נשן לעצמנו, כי בסוף - מה שנשאר זה הילדים, ומה שחשוב זה מה שהם יזכרו מהבית: אמא מסורה וזמינה, או אמא עסוקה שחיה את העבודה. לצערנו, הסגידה לעבודה חדרה קצת למחננו, וחבל. לאמא יש תפקיד מכריע כל כך בחינוך ובעיצוב הילדים, חבל לפספס זאת אף בעבור כל הון שבעולם.

זהו עניין של התייחסות. ייתכן שתהיינה שתי נשים העובדות באותה משרה: האחת היא אמא יהודייה המפרנסת בית של תורה, ואילו השנייה היושבת ליד השולחן הצמוד אליה, היא אשת עסקים לכל דבר ועניין.

על הפסוק בהושע: "כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם", מסבירים חז"ל במסכת נזיר (כג ע"א): "משל לשני בני אדם שצלו את פסחיהם, אחד אכלו לשם מצווה, ואחד אכלו לשם אכילה גסה. זה שאכלו לשם מצווה הוא בבחינת צדיקים ילכו בם, וזה שאכלו אכילה גסה הוא בבחינת ופושעים יכשלו בם".

מדהים!

שניהם אוכלים מאותו קורבן פסח שנשחט כהלכתו בבית המקדש וגם נצלה כדין, ובכל זאת, האחד פושע, והשני צדיק...

ולמה? כי האחד כיוון לשם מצווה, והשני התכוון לאכול בשר לשם תאוה. כמה גדול כוחה של מחשבה.

לענייננו, שתי אמהות יוצאות מהבית בשעה שבע וחצי וחוזרות בחמש. אחת מתכוונת לגדל בית של תורה, והעבודה היא בבחינת "מכשירי מצווה", ולעומתה חברתה - מטרתה היא קידום וקריירה.

אמא או פועלת תאילנדית

זה לא רק בנוגע לעבודה, אלא גם בהתייחסות לכל עניין גידול הילדים. בעיני רבים נתפס התפקיד כאוסף של פעולות טכניות: מבשלים, מכבסים, מגהצים, מנקים, קונים, מחתלים ועוד ועוד. אישה יכולה להיות בסוף יום סחוטה ועייפה, ולהרגיש שבסך הכול היא טבחית וחדרנית המתחזקת בית - פעולות שגם פועלת תאילנדית הייתה מסוגלת לבצע...

כמו כן, בעל משפחה יכול להרגיש אחרי יום עבודה עמוס בסידורים ובטרדות, כפועל פשוט העמל להביא אוכל הביתה... אבל אם רק נתחיל לחשוב, אם רק נתעמק - נגלה שבעצם אנחנו עוסקים בדבר החשוב והנפלא ביותר! אנחנו זוכים לגדל את הילדים של הקב"ה, אנחנו שותפים במעשה בראשית, אנחנו בונים את דור העתיד, אנחנו מוסיפים חולייה בשרשרת הדורות שמאברהם, יצחק ויעקב, אנחנו מגדלים את היחפץ חיים של הדור הבא, את האמהות של הדור הבא.

כל בישול, כל קיפול כביסה, אפילו כל החתלה - הם מרכיבים חיוניים בתהליך הזה.

כך שזה לא העניין אם האמא מקבלת את הילדים פיזית, או הם מחכים קצת עד בואה. העניין הוא מה השדר, מה הערך, מה האווירה.

נוסיף נקודה מעניינת לגבי תפקידה של האמא. שלמה המלך אומר במשלי: "שמע בני מוסר אביך ואל תיטוש תורת אמך". מלשון הפסוק אנו רואים, שתפקידה של האם קודם לתפקיד האב, שהרי בזמן שהבן לומד את תורת אביו, הוא כבר מוזהר לא ליטוש את תורת אמו.

אכן, האמא נכנסת לתפקיד מהרגע הראשון שבו התינוק נולד. התורה מספרת לנו על שתי המיילדות העבריות שנקראו בשם שפרה ופועה, כשסיבת קריאת השם 'פועה' היא על שם שהיא פועה לוולד. מדובר במיילדת המטפלת בילד בעת לידתו; מה אם כן חשוב מה היא מספרת לוולד, הוא ממילא לא מבין; למה מכנים אותה על שם התפקיד השולי הזה לכאורה?

אלא, מוכח שיש השפעה עצומה לדיבורי המיילדת כבר בלידה, עד שעל שם כך היא נקראת. המילים: אתה אהוב! כמה חיכינו לך! איך אנחנו שמחים בבואך! - כל אלו בונים את הנפש של הרך הנולד. זו מהותה של האמא. משרה מהרגע הראשון.

הארכנו הפעם בנושא החשוב של קבלת הילדים בצהריים, עם התמקדות בסוגיית האמהות העובדות שאינן נמצאות בשטח בשעת חזרת הילדים. בכתבה הבאה נמשיך לעסוק בתפקיד האמהי בשעות הצהריים.

קובץ זה מיועד למנויי "לגדל"

[לקבלת גישה ללא עלות לתכני חינוך של הרב פנחס ברייער כאן <<<](#)

[לקבלת כח מיוחד עבור אמהות עובדות << כאן](#)